

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 27/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi korttipohjaisista maksutapahtumista veloittettavista toimitusmaksuista (korttimaksujen siirtohinta-asetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 17 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi korttipohjaisista maksutapahtumista veloittettavista toimitusmaksuista (korttimaksujen siirtohinta-asetus) (U 57/2013 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- finanssineuvos Harry Leinonen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Riitta Kokko-Herrala, työ- ja elinkeinoministeriö
- erikoistutkija Pirjo Aspinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- asiantuntija Kirsi Klepp, Finanssialan Keskusliitto
- asiamies Matti Räisänen, Kaupan liitto, edustaan myös Päivittäistavarakauppa ry:tä
- lakimies Timo Niemi, Kuluttajaliitto — Konsumentförbundet ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Finanssivalvonta.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Asetusehdotus on osa yleistä SEPA-hanketta (Single Euro Payment Area) yhtenäisen maksualueen luomiseksi. Yhteisten markkinoiden saavuttamisen esteenä ovat tällä hetkellä laajasti peittävät palveluntarjoajien väliset toimitusmaksut (siirtohinnat). Asetuksessa säädettäisiin EU:ssa maksukortilla tehtävistä maksutapahtumista, kun sekä maksajan että maksunsaajan maksupalveluntarjoajat ovat sijoittautuneet EU-

alueelle. Asetuksen määritelmät ovat pääosin yhteneväiset maksupalveludirektiivin (2007/64/EY) kanssa, mutta niitä on muutettu vastaamaan asetuksen direktiiviä rajoitetumpaa soveltamisalaa.

Asetusehdotuksessa asetetaan pankki- ja luottokorttipohjaisten maksutapahtumien siirtohintojen enimmäismäärät, jotka tulevat voimaan jäsenvaltioiden rajat ylittävien maksutapahtumien osalta kahden kuukauden kuluttua asetuksen

voimaantulosta ja kotimaisten maksutapahtumien osalta kahden vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta. Siirtohinnan osaksi lasketaan kaikki kortin myöntävän pankin maksukorttijärjestelyltä saamat maksutapahtumiin liittyvät nettokorvaukset. Säännökset eivät koske käteisnostoja, yrityskortteja eivätkä kortteja, joissa liikkeellaskuyhteisö ja maksutapahtumien vastaanottoyksikkö on sama. Maksukorttijärjestelyjen tuotemerkkien yhteiskäyttöä koskevien sääntöjen on oltava syrjimättömiä.

Asetuksessa säädetään myös siitä, mitä tietoa maksutapahtuman osapuolten on annettava toisilleen. Sääntely kattaa myös jäsenvaltioiden velvollisuuden nimetä asetuksen noudattamista valvovat toimivaltaiset viranomaiset sekä asetuksen rikkomisesta aiheutuvat sanktiot.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa korttimaksamisen kilpailun lisäämistä ja markkinoiden avaamista. Hinnoittelun läpinäkyvyyden lisääminen sekä kauppiaiden ja korttiasiakkaiden valinnanmahdollisuuksien parantaminen ovat tärkeitä maksamiskäytäntöjen tehostamiseksi ja maksamiskustannusten alentamiseksi yleensä vähittäiskaupassa sekä tehokkaampien maksuvälineiden käytön edistämiseksi kuluttajien keskuudessa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä yhtenäisen SEPA-maksualueen peruseriaatteiden ulottamista täysimääräisesti korttimaksamiseen poistamalla mahdollisia kansallisia toimiluparajoituksia ja siirtymällä EU-laajuisiin maksujärjestelyihin, standardeihin ja korttitapahtumien käsittelysääntöihin huomioiden riittävän palvelutason säilyttämisen sekä palvelujen jatkuvuuden ja varautumisen vaatimukset erityisesti poikkeustilanteissa.

Valtioneuvosto yhtyy näkemykseen tarpeesta rajoittaa maksupalveluntarjoajien keskenään sopimia siirtohintoja. Komission esittämät rajat ovat suhteellisen korkeat ja niiden alentamisella ehdotetusta voitaisiin saavuttaa laajempia hyötyjä korttimaksujen käytön lisääntymisenä ja läpinäkyvään hinnoitteluun perustuvan kilpailun

kautta, kuten komission kansainväliset tilastovertailut korkeita ja matalia siirtohintoja käyttävien jäsenvaltioiden välillä osoittavat. Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelujen aikana olisi syytä analysoida tarkemmin vaihtoehtoisia siirtohintarajoja ja pyrkiä aikaansaamaan neuvotteluissa selkeitä muutoksia alaspäin siirtohintatasoissa. Kuluttajien ja pienempien maksupisteiden kannalta pidetään tärkeänä, että siirtohintarajoitukset astuvat voimaan kaikkialla samanaikaisesti.

Ehdotukseen kannattaisi myös sisällyttää euromääräisiä ylärajoja, joilla vältettäisiin ylisuuria siirtohintoja isoissa maksutapahtumissa. Kansallisten siirtohintakäytäntöjen yhtenäistämien on tärkeää, jolloin esitettyjä siirtymäaikoja voisi merkittävästikin lyhentää ja niiden pidentämistä tulisi välttää. Neuvottelujen yhteydessä on myös syytä selvittää tarkemmin perustelut ja mahdolliset hyödyt yrityskorttien jättämisestä siirtohintasääntelyn ulkopuolelle. Samoin on syytä selvittää tarkemmin credit- ja debit-korttien välistä ehdotettua eroa siirtohintarajoituksissa, mikä on omiaan siirtämään luottokorttiasiakkaiden korko- ja luottotappiokustannuksia muiden maksuvälineasiakkaiden maksettaviksi.

Valtioneuvosto kannattaa kauppiaalle esitettäviä maksuvälinetyyppikohtaisia valinta- ja ohjaamismahdollisuuksia, kunhan kuluttajilla säilyy mahdollisuus valita vapaasti haluamansa maksuväline kyseisessä maksupisteessä hyväksytyjen maksuvälineiden joukosta. Samalla on myös varmistettava jäsenvaltioiden mahdollisuus edistää vastuullista luotonantoa.

Valtioneuvosto pitää tarpeellisena, että asetuksen määritelmiä kehitetään riittävän täsmällisiksi ja selkeiksi muun muassa kortti- ja maksutapahtumatyyppien osalta ja että samalla varmistetaan tarpeellinen neutraalisuus eri maksamismuotojen välillä. Merkittävälle atk-pohjaisille teknisille muutoksille on syytä varata riittävästi siirtymäaikaa muutostokustannuksien vähentämiseksi ja palvelun laadun turvaamiseksi muutostavaiheessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Asetusehdotus on osa yleistä SEPA-hanketta (Single Euro Payment Area) yhtenäisen maksualueen luomiseksi. Yhtenäisen maksualueen luomisella on ollut jo nyt positiivisia vaikutuksia rajat ylittävien toimien sujuvuuteen.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan hinnoittelun läpinäkyvyyden lisääminen ja toimijoiden valinnanvapauden parantaminen ovat tärkeitä maksamiskäytäntöjen tehostamiseksi ja maksamiseen liittyvien kustannusten alentamiseksi. Siirtohinnan ylärajan määrittely asetuksessa on perusteltua. Alan sääntelyä kehitettäessä on otettava huomioon, että Suomen nykytila on eurooppalaisessa vertailussa varsin edullinen kuluttajan näkökulmasta, osin korttijärjestelmän kehityshistorian vuok-

si. Ehdotetut muutokset eivät saa johtaa siihen, että asetuksessa määriteltävät maksimihinnat muodostuvat normaalihinnoiksi.

Talousvaliokunta tähdentää, ettei ehdotettu sääntely saa myöskään johtaa tilanteeseen, jossa käteisen rahan käyttö vaikeutuu maksutapojen hinnoittelun johdosta.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että jatkoneuvotteluissa selvitetään asetuksen soveltamisalaan ehdotettujen rajausten, muun muassa yrittyskorttien poissulkemisen, vaikutuksia.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Johanna Karimäki /vihr

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /kok
Matti Mölsä /ps
Arto Pirttilahti /kesk
Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.